

Джак Фини

Страхувам се...

Страхувам се, много се страхувам и не само за себе си – аз, в края на краищата, вече съм на шейсет и шест, косите ми са посивели – страхувам се за вас, за всички, които сте още далеч от крайния ви срок... Страхувам се, защото в света отдавна са започнали тревожни явления. Отбелязват ги тук и там, потълкуват ги, потълкуват ги, после махнат с ръка и ги забравят. А аз съм дълбоко убеден, че не бива да се забравят; че ако не се осъзнаят навреме, светът ще потъне в непрогледен кошмар. А дали съм прав – съдете сами.

Една вечер – беше миналата зима – се връщах у дома от шахматния клуб, на който съм член. Вдовец съм, живея сам в уютен тристаен апартамент с прозорци към Пето авеню. Беше още рано, включих лампата над любимото ми кресло и се захванах с недочетеното криминале. После включих радиото, без, за съжаление, да обърна внимание на коя станция е настроено. Чу се мелодия на акордеон – в началото тиха, после силна. Приятно е да се чете при такъв акомпанимент, затова отворих книжлето на отбелязаната страница и потънах в...

Искам да съм безкрайно точен в подробностите; не, не казвам, че бях се заслушал в предаването. Но мога твърдо да заявя, че в един момент музиката прекъсна и публиката започна да ръкопляска. Тогава мъжки глас – чувстваше се, че аплодисментите му доставят удоволствие – рече доволно: „Добре де, добре“, но аплодисментите продължиха поне още десет секунди. Той пак рече доволно: „Добре де, добре“. Тогава ръкопляскането утихна. Гласът на водещия рече: „Чухте изпълнение на Алек еди-кой си“, а аз пак се забих в книжлето...

Но за малко. Глас, очевидно на човек на средна възраст, отново привлече вниманието ми; тонът беше друг, може би защото ставаше дума за друг изпълнител: „А сега ще чуете госпожа Рут Грили от Трентън, щат Ню Джърси. Госпожа Грили е пианистка, познах ли?“ Момичешки глас, срамежлив, едва доловим, отвърна: „Познахте, Мейджър Бауъс...“ Мъжът – вече познавах самоуверения му тон – попита: „И какво ще ни изпълните?“ „Гълъбът“ – отвърна момичето. Мъжът повтори, обявявайки номера:

– Гълъбът!

Пауза, после акорди на пиано – аз продължавах да си чета. Тя сви реше, аз слушах с половин ухо, но все пак ми направи впечатление, че не е чак толкова добра – объркваше ритъма, може би от вълнение. И тогава нещо прикова вниманието ми изцяло: от радиото прозвуча гонг. Момичето изкара неуверено още няколко тона, но гонгът удари пак, музиката прекъсна, долови се неспокойният шум на аудиторията. „Добре,

добре“ рече познатият глас и разбрах, че всъщност това съм очаквал и че знаех предварително какво ще бъде казано. Публиката се успокои и гласът пак подхвана:

– Така, а сега...

И радиото млъкна. За известно време нито звук, нито прашене. После започна съвсем друга програма: изпълнение на Бинг Кросби и син, последните тактове на „Песните на Сам“ – много я харесвам. Продължих да чета, е, малко объркан от това внезапно превключване на програмите, но не се замислих чак толкова много. Докато дочетох книгата и се заприготвих за лягане.

И точно тогава, събличайки се в спалнята, аз се сетих, че Мейджър Бауъс е отдавна-отдавна умрял. Минали са поне пет години, откак този кльощав шегаджия с неговото добре познато „Добре де, добре“ бяха звучали за последен път из Америка.

Е, и какво остава да се прави, когато се случва нещо напълно невъзможно? Например да разкажа на приятелите – и без това често ме питат не съм ли слушал скоро Мак и Моран, двама комици, популярни преди четвърт век, или, да речем, Флойд Гибънс, диктор от предвоенното време. Правиха си и други майтапи по адрес на старото ми радио.

Но един човек – в четвъртък следващата седмица, един от тях ме изслуша напълно сериозно, а когато свърших, ми разказа своя история, не по-малко странна. Човекът беше умен, разсъдлив, и докато го слушах, аз все още не изпитвах страх, а само недоумение: между неговата история и странното поведение на моето радио изглежда имаше нещо общо, нещо свързващо. Имам много свободно време, затова още на другия ден хванах влака за Кънектикът с една-единствена цел – да получа потвърждение от първа ръка. Записах всичко подробно и в моите бележки въпросната история изглежда така.

СЛУЧАЙ 2. Луис Трекнър, 44-годишен, търговец на дърва и въглища, Данбъри, Кънектикът. На 29 юли м.г. господин Трекнър излиза от собствения си дом в шест сутринта. Редом до вратата, от самия край на покрива до основите, вижда бяла ивица боя, още незасъхнала.

– На ширина сякаш е прокарвана с осемдюймова четка – разказва Трекнър. – Веднага бие на очи, къщата ми е бяла. Реших, че през нощта децата от махалата са се пошеували, ама как – без стълба не можеш да стигнеш покрива, пък и за чий дявол им трябва да се майтапят... Ивицата не беше наплескана как да е, а съвсем старателно, в самия център на фасата.

Значи господин Трекнър намира стълба и изчиства боята с

терпентин. А през октомври решил да пребоядиса къщата.

– Бялото не държи дълго, затова я направих сива. Фасадата боядисах последна, свърших някъде към пет в събота навечер. А на сутринта ставам и какво да видя – бяла ивица, пак по цялата височина. Тогава, значи, реших, че наистина са децата, тъй като ивицата беше на абсолютното същото място. Но като огледах, разбрах – тази боя не е новата, а онази бялата, която предния ден бях заличил! Излиза, че някой е свършил доста работа – почистил е осем дюйма ширина от новата боя. И как не го е домързяло, дявол да го вземе?!

Забелязвате ли общото между неговата история и моята? Да предположим за миг, че се е случило нещо, което и в двата случая нарушава за малко нормалния ход на времето. Точно така е станало с мен: в продължение на няколко минути аз съм слушал предаване, отзвучало преди много години. Да предположим по-нататък, че никой не е докосвал къщата на господин Трекнър, освен той самият – боядисал си е къщата през октомври, но поради някакво фантастично заплитане на времето въпросната нова боя се е появила на фасадата предното лято. Тъй като тогава, през лятото, той е почистил тази боя, ивицата от новата боя е изчезнала след като е пребоядисал къщата си през есента.

Ще излъжа, ако кажа, че повярвах на тази история с лека ръка. Просто изградих една занимателна хипотеза и я разказах на приятелите си.

Аз съм общителен човек, имам много познати, затова сегиз-тогиз се налага да слушам и други истории, не по-малко странни.

Докато разказвам, някой ни в клин, ни в ръкав, ме прекъсне: „Това ми напомня един случай, който чух тези дни...“ – и аз хоп, добавям още една история към колекцията си. На един, който живеел в Лонг Айленд, му позвънила сестра му от Ню Йорк, било петък вечер. Пък тя настоявала, че е звънила чак в понеделник, три дни по-късно. Във филиала на Чейз Нешънъл Бенк на Четирисет и пета улица ми показаха чек, заведен в документацията ден преди да бъде подписан. На Шейсет и осма улица пристига писмо, изпратено от градчето Грийн Ривър, щат Уайоминг, само седемнайсет минути преди да пристигне...

И тъй нататък, и тъй нататък. Моите истории станаха хитовете на вечерните ни сборки. Винаги съм твърдял, че събирането и проверката на тези сведения ми е всичко на всичко хоби. Но когато чух историята на Юлия Айзенберг, осъзнах, че това отдавна не е просто хоби.

СЛУЧАЙ 17. Юлия Айзенберг, 31-годишна, чиновничка, Ню Йорк. Живее в малка къща без асансьор в квартала Гринуич Вилидж.

Разговарях с нея, след като един мой приятел от клуба, неин съсед, ми разказа една доста заплетена история.

Преди около четири години, една вечер към единайсет, госпожа Айзенберг изтичва за минутка до близката аптека да си купи паста за зъби. Когато се връща, вече съвсем близо до дома си, при нея дотичва голямо черно-бяло куче, вдига се и слага лапи на гърдите ѝ.

– Имах неблагоприятното да го погаля – разказа ми госпожа Айзенберг, – и от тази секунда изобщо не искаше да ме напусне. Когато влязох във входа, ми се искаше да го избутам бедничкия, че да затворя вратата. Съжалявах го глупачето, даже се почувствах виновна – след час, като надзърнах през прозореца, то още беше пред вратата.

Кучето останало наоколо още цели три дни и всеки път с дива радост посрещало и изпращало госпожа Айзенберг.

– Когато сутрин се качвах в автобуса да отивам на работа, кучето винаги ме изпращаше и гледаше подир мен толкова скръбно, толкова жално, бедното добро глупаче... Даже реших да го прибера, но си знаех – сигурно иска да се върне у дома, при своя стопанин, тогава съвсем ще ми домъчнее за него. Впрочем никой така и не разбра чие е това куче, докато един ден се запиля някъде...

Две години по-късно някакъв приятел подарява на госпожа Айзенберг двайсетдневно кутре.

– Сам виждате, апартаментът ми е малък за куче, но то беше толкова симпатично, че не устоях. Ядеше повече от мен и стана красив и силен пес.

Районът е спокоен, песът бил послушен, затова вечер госпожа Айзенберг го освобождавала от каишката.

– Една вечер видях да души в полумрака нещо, само на няколко крачки от мен. Повиках го, но той не реагира. Не се върна нея нощ, никога повече не се върна и никога повече не го видях... А нашата улица е къща до къща, няма дворове и пасажи, всички врати се заключват. Той нямаше къде да изчезне, просто нямаше. И все пак изчезна.

Госпожа Айзенберг дълго търсила своя пес, разпитвала съседите, дала обявления във вестника – напразно.

– И когато една вечер се приготвих да си лягам, погледнах през прозореца и внезапно си спомних нещо, което бях напълно забравила. Припомних си кучето, което аз прогоних преди повече от две години... – Госпожа Айзенберг впи поглед в мен и рече тъжно: – Беше същото куче, беше моето куче! Ако сте имали куче, сигурно знаете – стопанин не може да сбърка кучето си. Това беше моето куче! Може и да ви

изглежда глупаво, но аз сама прогоних кучето си две години преди да се е появило на бял свят.

Плачеше беззвучно и сълзите се стичаха по бузите ѝ.

– Може да ме мислите за психопатка, за откачила от самота, за разчувствала се заради кучето си... Ако мислите така, грешите.

Тогава, в бедната, но чиста стаичка на госпожа Айзенберг аз осъзнах с цялата необходима сериозност, че тези странни дребни инциденти са не просто занимателни, не просто необясними – те биха могли да се превърнат в трагедия. И тогава за пръв усетих, че се страхувам.

Вече цели единайсет месеца аз разкривам и разплитам тези необясними истории една подир друга. И съм изненадан и напласен от това, че се случват все по-често и – не знам как да го кажа – започвам да се страхувам от тяхната нарастваща сила, от тяхното влияние върху човешките съдби, от техния усилващ се драматизъм. Ето един случайно избран пример, пример за нарастването на...

На кое?

СЛУЧАЙ 34. Пол В. Керч, 31-годишен, счетоводител, Бронкс.

Беше ясен слънчев ден, когато се срещнах с това навъсено семейство в собствената им квартира в Бронкс. Господин Керч се оказа набит, симпатичен, но доста навъсен човек; жена му – тъмнокоса, приятна, под трийсетте, но с тъмни кръгове под очите; синът – приятно момченце на шест-седем. Запознахме се и те веднага изпратиха момчето в детската стая.

– Добре де – започна уморено господин Керч и приближи до етажерката с книги, – да не си губим времето. Вие казахте по телефона, че в общи линии знаете за нас.

Свали от най-горния рафт книга и извади от нея цяла пачка снимки.

– Ето ги въпросните снимки. – Седна до мен на кушетката, стиснал снимките. – Имам доста добър апарат. Пък съм и опитен фотограф, имам собствена лаборатория. Преди две седмици всички заедно отидохме до Сентръл парк... – Гласът му беше уморен и равен, сякаш беше разказвал тази история стотици пъти наум. – Денята беше хубав като днешния, затова снимах цяла галерия от потрети – сами или заедно. Бабите са щастливи като им подаряваш снимки. Апаратът има самоснимачка, регулираш го, нагласяш на фокус и след няколко секунди затворът сработва автоматично – има време да дотичаш при другите и да се снимаш с тях...

Даде ми всички снимки без една. В очите му беше застинала някаква пълна безнадеждност.

– Тези снимих в началото.

Снимките бяха в голям размер и ги разгледах внимателно. Нищо особено, най-обикновени семейни снимки, но доста ясни, различаваш и най-дребните детайли. На всичките бяха тримата: бащата, майката и момчето. Позите различни, но върху лицата – дежурните усмивки. Господин Керч в ежедневен костюм, жена му в тъмна рокля и тънък жакет, момчето в тъмна фланела и панталони до коленете. Вдигнах очи, за да покажа, че съм разгледал всички снимки.

– Тази направих по точно същия начин. Разбрахме се как да заставам, нагласих камерата и отидох при тях. В понеделник вечер проявих филма. И ето какво излезе на последния негатив...

Даде ми снимката. В началото ми се стори, че е точно като останалите. После открих разликата. Господин Керч си беше същия, рошав и усмихнат, но в съвсем друг костюм. Момчето стърчеше до бащата, но пораснало с поне три дюйма и с дълги панталони; беше видно, че е станало по-голямо, и точно толкова видно, че е същото момче. Затова пък жената нямаше нищо общо с госпожа Керч. Елегантна блондинка, слънцето сияе в пухкавите ѝ коси, накратко – не можеш да откъснеш очи от нея. Усмихва се, забила ироничен поглед в обектива и стиснала мъжа си за ръка.

Погледнах господин Керч.

– Коя е тази?

Поклати уморено глава.

– Не знам. – И съвсем неочаквано избухна. – Честно ви казвам, не знам! Никога не съм я виждал! – Извърна се към жена си, но тя не го удостои с поглед. Сложил ръце в джобовете, той ходеше напред и назад. Уж говореше на мен, но думите му бяха адресирани за жена му. – Коя е тази?! И как изобщо се е появила тази тъпанарска снимка?! Пак ви казвам – никога не съм я виждал!

Пак погледнах снимката.

– А дърветата? – попитах. Зад тримата се виждаха дърветата на Сентръл парк, наметнати с красиви летни листа.

– Знам – отвърна той с болка. – И знаете ли какво ми казва тя? – Пак метна поглед към жена си. – Казва, че е жена ми. Тоест другата ми жена, онази след две години. Господи! – и обви главата си с длани. – Какво ли не можеш да чуеш от една жена!

– Защо мислите така? – попитах госпожа Керч, но тя не сметна за необходимо да ми отговори.

– Разправя, че на снимката е запечатано онова, което ще бъде след

две-три години. Че тя ще умре... или аз ще се разведе, ще се ожена за тази, а момчето ще остане при мен...

Двамата бяхме вперили очи в госпожа Керч. Гледахме я толкова дълго, че накрая беше принудена да каже нещо:

– А ако не е така, какво означава всичко това?

Никой от нас не намери отговора, затова се надигнах да си тръгна. Какво всъщност можех да им кажа? И можех ли изобщо да им кажа, че и каквато и да е разгадката на тази злополучна снимка, с техния съвместен живот е свършено?

Мога да продължа. Мога да ви разкажа стотици подобни случаи. Всички те са от Ню Йорк или околностите му и от последните няколко години. Има стотици такива истории и в момента протичат стотици. Бих могъл да продължа безкрайно, но ще задам главния въпрос: какво става и защо?

И само аз мога да ви отговоря.

Не сте ли забелязали, че всички, които познавате, категорично са против настоящето? И че всички дълбоко тъгуват за миналото? Аз го забелязах отдавна. През целия си дълъг живот съм слушал какви ли не откровения от типа „едно време беше друго“, „животът тогава беше различен“, „тогава имаше смисъл да се живее“, „тогава беше сигурен за бъдещето на децата си“, накратко – „доброто старо време“... Никой не го казва, когато е млад. И на мен някога бъдещето ми се струваше блестящо. Но сега е друго. Къде е доброто старо време?

За пръв път в цялата своя история хората отчаяно искат да се спасят от своето настояще. Вестниците са наблъскани с призови за общото ни спасение и дори самото название е вече символично. Много списания са изцяло посветени на фантастиката: спасете се, идете в друго време, в миналото или в бъдещето – все едно кога, идете на други планети – все едно къде, само да е по-далеч от „тук“ и по-далеч от „сега“. В света се появи единно и страстно като жажда желание, можете да го усетите дори физически – натиска на мисълта, която се бори против хода на времето. И аз съм дълбоко убеден: този натиск на милиардите умове, слети в единен порив, започват бавно, колебливо, но все по-отчетливо да разклащат самия ход на времето. В минутите, когато този порив достига своя апогей, когато желанието да избягаш, да се спасиш обхваща почти целия свят, точно тогава се появяват описаните от мен инциденти.

Добре де, аз съм си изживял своето. Колко може да се отнеме от мен – няколко години. Но цялата тази работа е много мръсна, прекалено много хора искат да избягат от днешната действителност. Ние живеем

на планета, която е способна по най-прекрасен начин да осигури достоен живот на всяка жива човешка душа. А нали деветдесет и девет процента от нас искат точно това?

Защо, дявол да ни вземе, не сме способни да реализираме тази проста мечта?

КРАЙ

© 1951 Джек Фини
© Милена Георгиева, превод от английски

Jack Finney
I'm Scared, 1951

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/418>]